

FŐVÁROSI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG

1052 Budapest Városház u. 9-11.
Telefon: 327-1644, telefax: 327-1855

A Fővárosi Választási Bizottság a

22/2017. (IV. 28.) FVB számú határozatával

a Magyar Szocialista Párt által a **Budapest Főváros XIV. kerület Helyi Választási Bizottság 43/2017. (IV. 23.) számú elsőfokú határozata** ellen benyújtott fellebbezés tárgyában három igen szavazattal, egyhangúlag, a következő határozatot hozta:

A Fővárosi Választási Bizottság az elsőfokú határozatot megváltoztatja és a kifogást elutasítja.

A határozat ellen a meghozataltól számított három napon belül az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet személyesen, levélben, vagy elektronikus dokumentumként a Fővárosi Ítéltáblához címzett felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a Fővárosi Választási Bizottságnál (1052 Budapest V. kerület, Városház u. 9-11., fax: 327-1855, e-mail: FVB@budapest.hu) úgy, hogy az legkésőbb 2017. május 1-én (hétfő) 16.00 óráig megérkezzen. A bírósági eljárásban az ügyvédi képviselet kötelező. A jogi szakvizsgálattal rendelkező személy saját ügyében ügyvédi képviselet nélkül is eljárhat. A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem elektronikus dokumentumként való benyújtása esetén a kérelem benyújtójának jogi képviselője minősített elektronikus aláírásával látja el a kérelmet. Az elektronikus dokumentumként benyújtott kérelem mellékleteit oldalhű másolatban elektronikus okirati formába kell alakítani. A bírósági eljárás nem tárgyi illetékmentes. A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem benyújtóját tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg.

I n d o k o l á s

Dr. Somodi Zoltán egyéni választókerületi képviselőjelölt 2017. április 21-én kifogást nyújtott be a Budapest XIV. kerületi Helyi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: HVB) a választás és a választási eljárás alapelveinek, valamint az Alaptörvény rendelkezéseinek megsértésére hivatkozva.

Kifogásában előadta, hogy a kifogással érintett szórólapok 2017. április 20-án kerültek a birtokába, melyeket bizonyítékként mellékelte. A szórólapok kiadója a Magyar Szocialista Párt. Álláspontja szerint a szórólapokon szereplő hamis állítások a választói akaratot akként kívánják befolyásolni, hogy egyben lejárassák, rossz színben tüntessék fel őt, mint képviselőjelöltet és megsértsék az Alaptörvényben biztosított emberi méltóságát. Mint megsértett jogszabályhelyeket, megjelölte az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt választás tisztaságának megóvása, és e) pontban foglalt jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveket, valamint a 141. § rendelkezését.

Kifogástevő állítása szerint a jogszabálysértés bizonyítékeként csatolt szórólap hamis állítása a választói akaratot úgy kívánja befolyásolni, hogy egyben rossz színben tüntesse fel

kifogástervőt, mint képviselőjelöltet, megsértse törvényben biztosított emberi méltóságát, és hátrányos helyzetbe hozza őt szavahihetőségének megkérdőjelezésével.

Előadta, az egyik szórólap tényként állítja, hogy hálapénzt fogad el a zuglói betegeitől, valamint hogy a Rózsadomb jelöltje. Ezen állítások azonban nem igazak, mitöbb, a szórólapon feltüntetett lakóépület nem az ő lakóhelye.

A másik szórólap tényként állítja, hogy dr. Somodi Zoltán lenézi a hétköznapi embereket, azt állítva, hogy az arrogancia jelöltje. A szórólap a szöveggörnyezetből kiragadott idézetet közöl Cigányélet pesten – gyermekorvos szemmel című írásából – miszerint „aki nem tanult, az a tanultat fogja szolgálni, a tanult fog neki parancsolni egy életem át”. A kifogás szövege szerint mellékletként csatolt írás azonban éppen az ellenkezőjére utal, mint amit a szórólap sugall. A nála, mint gyermekorvosnál iskolától távol maradó, és ezen okból orvosi igazolásért gyakorta megjelenő fiatalokat iskolába járásra biztatja azzal, hogy személyes beszélgetés keretében ezen mondattal kívánja őket tanulásra ösztönözni azért, hogy felnőttként megállják a helyüket a társadalomban. A kiragadott mondat tehát éppen ellenkező tartalommal bír, mint ahogyan azt a szórólap sugallja, mert ezt a mondatot nem mint közösségre, vagy a hétköznapi emberekre jelentette ki, hanem segítő szándékkal a kallódnál látszó fiatalokat kívánta segíteni.

A HVB a kifogásnak részben helyt adva megállapított, hogy a Magyar Szocialista Párt megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés *a*) és *e*) pontjában foglaltakat, valamint eltiltotta a további jogsértéstől. Ugyanakkor az emberi méltóság megsértésére vonatkozó részét a kifogásnak érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A határozatban kifejtette a HVB, hogy arról kellett állást foglalnia, a szórólapokon védelem alatt álló értékítélet, vagy a védelmet nem élvező tényállítás jelenik-e meg.

A határozat szerint a szórólapon szereplő állítások („Somodi Zoltán lenézi a hétköznapi embereket. Kiderül: a fideszes Somodi Zoltán a rózsadombi panorámás lakásából jár a Tábornok utcai gyermekrendelőbe. Somodi: A Rózsadomb jelöltje”) valótlan tartalmúak. Ugyanis dr. Somodi Zoltán a nyilvántartásba vételkor megadott lakcíme szerint a II. kerület Törökvész városrészben lakik, a Budapest, XIV. kerület 3. számú egyéni választókerület jelöltjeként került nyilvántartásba vételre.

A HVB szerint a jelölt feltételezett anyagi körülményei, a lakóhelyén, illetve a választókerület területén élő állampolgárok anyagi helyzete közötti, feltételezett különbségre történő utalás sem alapozza meg azt a jelöltről megfogalmazott állítást, hogy „lenézi a hétköznapi embereket”. A szórólapon a hálapénz vonatkozásában tett megnyilvánulások („Vajon a Rózsadombra kerül a zuglóiak hálapénze? De a hálapénzüket azért elfogadja?”) bár tényállításként nem értékelhetők, ezek az utalások kérdések formájában is alkalmasak arra, hogy a választópolgárokat befolyásolhassák.

Vizsgálta a HVB a szórólap tartalmát a dr. Somodi Zoltán fent említett írásából kiragadott szöveg tekintetében is. Ezzel kapcsolatban rögzíti, hogy a kifogásban foglaltak alátámasztásául kifogást tevő hivatkozik a megjelölt című írásra, mint csatolt bizonyítékra. A benyújtott kifogáshoz azonban ezen írásmű nem lett csatolva, de az írás az internetről letölthető, így a HVB-nek lehetősége volt meggyőződni arról, hogy a kifogástevőnek tulajdonított „aki nem tanult, az a tanultat fogja szolgálni, a tanult fog neki parancsolni egy életem át” mondat hamis tényállításként értékelhető-e. A HVB szerint az idézett rész szöveggörnyezetéből kiragadott mondat alapján téves annak a következtetésnek a levonása, hogy a jelölt „lenézi a hétköznapi embereket” és az „arrogancia jelöltje”.

Vizsgálata alapján a HVB azt a következtetést vonta le, hogy a sérelmezett szórólap a választói magatartás befolyásolására alkalmas, annak kiadója a szórólapon szereplő hamis tényállításokkal és megtévesztő utalásaival megsértette a Ve. 2.§ (1) bekezdés *e*) pontjában foglalt alapelvet. Ugyanis a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye mögött

az a társadalmi érdek és jogalkotói szándék húzódik meg, hogy a jelölt jó hírnevét és becsületét ne sértsék. A jó hírnév sérelmét a valótlan tényállítás, míg a becsület sérelmét a véleménynyilvánítás okozza. A véleménynyilvánítás szabadsága sem korlátlan, és bár a választási kampányban is lehet olyan közlést tenni, amely sérti a jelölt becsületét, jó hírnevét, erre a közlésre, a tényállításra azonban a védelem nem terjed ki.

A választási eljárás résztvevőinek, így a jelölteknek és jelölő szervezeteknek a kampánytevékenység gyakorlása során az annak kapcsán megnyilvánuló cselekményeik által kell érvényre juttatniuk a választási eljárás alapelveit, köztük a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét. Ennek megsértésével sérül a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt, a választás tisztaságának megóvása alapelv.

Annak a vizsgálata, hogy a szórólapon látható közlés sérti-e a képviselőjelölt emberi méltóságát, a HVB megítélés szerint nem tartozik a választási bizottságok hatáskörébe, így a kérelmet a tekintetben a Ve. 215. § d) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A határozat ellen az Magyar Szocialista Párt képviselőjében Molnár Gyula elnök (a továbbiakban: Fellebbező) nyújtott be a jogorvoslati határidőn belül fellebbezést téves, okszerűtlen mérlegelésre hivatkozással. Ebben elkülönítette, hogy álláspontja szerint a kifogásolt szórólapon melyek a tényállítások és melyek a véleménynyilvánítások. Eszerint a szórólap első oldalán tényállítás, hogy „Somodi Zoltán: „aki nemtanult, azt a tanulatlant fogja szolgálni, a tanult fog neki parancsolni egy életen át””. Ebből a tényből vonta le Fellebbező a következtetést, hogy „Somodi Zoltán, a Fidesz jelöltje, lenézi a hétköznapi embereket”, valamint, hogy „Somodi: az arrogancia jelöltje”. A szórólap másik oldalán tényállítás, hogy „Kiderült: a fideszes Somodi, a rózsadombi panorámás lakásából jár a tábormok utcai gyerekrendelőbe”. Fellebbező szerint megalapozottan feltételezte, hogy Somodi Zoltán a Budapest, II. kerületében a [REDACTED] úton a kifogásban pontosan megjelölt cím alatt lakik és azt a kifogástevő kifogásában is elismerte.

Ezt követően a HVB azt a következtetést vonta le a kijelentés valóságtartalmát illetően, hogy a fenti cím a „Törökvész” városrészben van. E tekintetben Fellebbező hivatkozott a PK12 számú állásfoglalásra, mely szerint sajtó-helyreigazítási igény esetén helyreigazítást kérő személy megítélése szempontjából közömbös pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak okot helyreigazításra. Márpedig a megjelölt ingatlan Budapest II. kerületében található, melynek városrésze mind a Rózsadomb, mint pedig a Törökvész területe is. Álláspontja szerint a két városrész – melyek mindegyike a II. kerületben található – névcseréje oly mértékben lényegtelen különbség, közömbös pontatlanság, ami nem alapozhatja meg az állítás valótlanosságát, és így a jogsértést sem. Továbbá Budapest II. kerületének általános, a köznyelvben meggyökerezett elnevezése a Rózsadomb, így az arra a területre vonatkozó hivatkozások esetében gyakran használt ez az elnevezés. Fellebbező ebből a tényből vonta le a szórólapon szereplő következtetést, hogy „Somodi Zoltán lenézi a hétköznapi embereket. Vajon a Rózsadombra kerül a zuglóiak hálapénze? De a hálapénzüket azért elfogadja? Somodi: a Rózsadomb jelöltje.”

A szórólap tehát tényt közölt, amikor idézett a jelölt saját írásából, illetve a lakcímét tartalmazó közhiteles nyilvántartásból származó adataiból, majd ezen tényekből levont következtetésként ismertette a politikai véleményét, amiből lehetséges, hogy a kifogásolóra nézve negatív következtetések vonhatók le, de attól az nem lesz jogsértő.

Fellebbező megítélése szerint a ténymegállapítás fogalmát olyan kiterjesztően értelmezte a HVB, ami nincs összhangban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert vélemény szabadságból fakadó követelményekkel. A HVB egy közéleti vita során, választási kampányban közölt, képviselőjelöltet, mint leendő közhatalmat gyakorlót, illető kritikát illetően állapított meg jogsértést, amely sérti az Fellebbező Alaptörvényben garantált szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogát.

Fellebbező idézte a Kúria a Kvk.I.38.024/2014/3.számú végzésé, miszerint az ún. negatív kampány is a választási kampány része, azt jelenti, hogy megengedett a konkurens jelöltek képességei, programja hibáinak felsorolása, felnagyítása, karikírozása a kampányt folytató előnyeinek hangsúlyozása mellett. Lényeges azonban elkülöníteni azt, hogy a választási kampányban az egymás irányába megjelenő kritikai megnyilvánulások véleményt közölnek vagy tényt állítanak. Míg a vélemény - legyen az akár szélsőséges, vagy egyesek számára bántó - önmagában nem vezethet a választási jogszabályok megsértéséhez, a valótlan tartalmú tényállítások azonban alkalmasak a választópolgárok megtévesztésére. Márpedig a Kúria ezen végzésében megítélt ügyben, melyet a fellebbezés részletesen ismertetett, lényegesen dehonesztálőbb kontextusban jelent meg a képviselőjelölt. Ennek ellenére a Kúria kifejtette, hogy választási kampányban a politikai pályára készülő jelölt politikai alkalmasságát érő kritikák általában és önmagukban is a véleménynyilvánítás körébe tartoznak, még akkor is, ha azok élesen megfogalmazott megnyilvánulások.

Idézett, mások mellett, az 5/2015. (II. 25.) AB határozatból, miszerint társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő, támogató szervezet programját is megvitassák. Ez alkalmanként kemény verbális csatározásokat is jelenthet, de ez része a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak. Rögzítette Fellebbező, hogy a kialakult joggyakorlat értelmében a véleménynyilvánítási szabadság erősebb oltalmát élvező közügyeket érintő bírálat során megengedett a túlzás, a provokatív vagy a polemikus stílus és ezzel együtt a véleménynyilvánítás korlátait is megszorítva kell értelmezni (13/2014. (IV. 18.) AB)

Fellebbező álláspontja szerint a kifogásolt közlés – tekintettel a megjelenés módjára, körülményeire, a felekre, a mondanivalóra – a politikai véleménynyilvánítás körébe tartozik, így az eljárás kereteit meghaladja a kifogásolt közlés megalapozottságának vizsgálata, továbbá annak vizsgálata, hogy az helyes vagy helytelen-e, igazságos vagy igazságtalan-e, azzal, hogy a kifogásolt közlés a megelőző eljárásban előadottak alapján ténybeli alappal rendelkezik.

Továbbá a kifogásolt közlés nem gyalázkodó, nem lealacsonyító, nem öncélú, a politikai vitakultúrában bevett stílus és hangnem kereteit nem lépte át, nem járt az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának megsértésével, így emiatt sem jogsértő.

Fellebbező szerint teljességgel érthetetlen, hogy a HVB a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján hogyan juthatott arra a megállapításra, hogy a feltüntetett tényállítások valótlanok, amelyek alkalmasak a választópolgár megtévesztésére. Megítélése szerint a HVB határozatával ellentétben azonban a tény az, hogy a szórólapokon lévő állítások valóságtartalmának ellenkezőjét a kifogást tevő nem bizonyította, sőt a HVI által irattal alátámasztotta, továbbá a szórólapon a valós tényből, tényekből az MSZP további tényekre egyfelől okszerűen következtetett, másfelől kérdéseket intézett a választókhöz. Ebből következően a szórólap, és az abban szereplők nem alkalmasak arra, hogy a választópolgárokat megtévezzék.

Mindezek alapján kérte a Fővárosi Választási Bizottságot, hogy a határozatot megváltoztatni és a kifogást teljes körűen utasítsa el.

A fellebbezés alapos.

A Ve. 2. § (1) bekezdése alapján a választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a következő alapelveket:

- a) a választás tisztaságának megóvása,
- e) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás.

A Ve. 212. § (2) bekezdése szerint a kifogásnak tartalmaznia kell

- a) a jogszabálysértés megjelölését,
- b) a jogszabálysértés bizonyítékait,
- c) a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és - ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér - postai értesítési címét,
- d) a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A Ve. 231. § (5) bekezdés *a)* pontja szerint a választási bizottság, illetve a bíróság a megtámadott határozatot helybenhagyja, a *b)* pont szerint megváltoztatja.

A Ve. 231. § (4) bekezdése szerint a fellebbezés, illetve a bírósági felülvizsgálati kérelem alapján a fellebbezés elbírálására jogosult választási bizottság, illetve a bíróság a sérelmezett határozatot, valamint az azt megelőző eljárást megvizsgálja.

Az önkormányzati választáson a Ve. 307/P. § (2) bekezdése *c)* pontja alapján a területi választási bizottság dönt a helyi választási bizottság döntése elleni fellebbezésről.

A Fővárosi Választási Bizottság a kifogásolt közlések körülményeinek, tárgyának és céljának figyelembevételével azt állapította meg, hogy a választási kampány során alkalmazott, kifogásolt szórólap és annak közlései egyértelműen a véleménynyilvánítás szabadságának fokozott védelmét élvező közügyek szabad vitatásának fogalmi körébe tartoznak. A HVB a döntése meghozatalakor nem volt tekintettel arra, hogy Fellebbező politikai véleményként készítette a szórólapot egy választási kampány során. Annak ellenére nem volt tekintettel, hogy maga is megállapította, a szórólapon megfogalmazott közlés lényege, hogy a szórólap készítőjének álláspontja, véleménye szerint a jelölt anyagi körülményei – lakókörnyezete – és a jelölt által ellátott hivatás, tevékenység, és annak konkrét területi elhelyezkedése között éles különbség van (2. oldal utolsó bekezdés). Vagyis a határozat szóhasználata szerint is vélemény kerül megfogalmazásra.

Egyezően a fellebbezésben megfogalmazottakkal, a Fővárosi Választási Bizottság megítélése szerint is lényegtelen pontatlanság, hogy dr. Somodi Zoltán lakóhelye valójában a Törökvész városrész területén van. Annál is inkább, mert a köznyelv valóban a Rózsadombral azonosítja azt a területrészt – még ha a II. kerület egészét, mint ahogyan Fellebbező állítja, nem is tekinti annak.

Hasonló következtetés a HVB határozatában, hogy megállapítása szerint sem értelmezhető tényállításként a hálapénz vonatkozásában tett, szórólapon szereplő megnyilvánulások, alkalmasnak találja arra, hogy Fellebbező elmarasztalásának alapjául szolgáljanak azáltal, hogy ezek az utalások kérdések formájában is alkalmasak a választópolgárok befolyásolására.

Az értékítélet illetve a tényállítás közötti különbségtétel alkotmányossági relevanciája az – amint az a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban kifejtésre került –, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A szólás- és

sajtószabadság határainak megvonásánál mindazonáltal indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között. Fellebbező tehát értékítéletet közvetített.

A Fővárosi Választási Bizottság aggályosnak tartja a HVB eljárását a tekintetben is, hogy Fellebbező elmarasztalásának alapjául szolgáló bizonyítékként értékelte azt az írást is, melyet a kifogás benyújtója valójában nem csatolt beadványához. Márpedig, amint azt a Fővárosi Választási Bizottság 21/2017. (IV. 26.) FVB számú határozatában is rögzítette, a bizonyítékokat Ve. 212. § (2) bekezdése szerint a kifogástevőnek kell a választási bizottság elé tárnia.

A Fővárosi Választási Bizottság a kifejtett indokok alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A határozat a Ve. 2. § (1) bekezdés *a)* és *e)* pontján, 231. § (4) bekezdésén, az (5) bekezdés *b)* pontján, 307/P. § (2) bekezdés *c)* pontján, a jogorvoslati lehetőségről szóló tájékoztatás a Ve. 222. §-án, 223. §-án, 224. §-án, az illetékekről szóló tájékoztatás az 1990. évi XCIII. törvény 37. § (1) bekezdésén, 43. § (7) bekezdésén, és 62. § (1) bekezdés *s)* pontján alapul.

Budapest, 2017. április 28.

Dr. Temesi István s.k.
Fővárosi Választási Bizottság
elnök